

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Plămădeală Ghenadie, Toma Nadejda

Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 aprilie 2022, în cauza penală de învinuire a lui

Șeremet Daniel XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, anterior necondamnat,

Ghețivu Sorin XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX, sat. XXXXX, anterior necondamnat,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 17.12.2020 - 07.12.2021;

instanța de apel: 06.01.2022 - 14.04.2022;

instanța de recurs: 19.07.2022 – 13.12.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 07 decembrie 2021, *Șeremet Daniel* a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime - **1 000** unități convenționale, ceea ce constituie **50 000** lei.

Prin aceeași sentință *Ghețivu Sorin* a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal, și în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime - **1 000** unități convenționale, ceea ce constituie **50 000** lei.

S-a încasat în mod solidar de la *Șeremet Daniel* și *Ghețivu Sorin* în beneficiul *Statului* cheltuieli judiciare în sumă de **448** lei pentru efectuarea Raportului de constatare nr.202011P0063 din 20 februarie 2020.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut ca fiind constatate următoarele circumstanțe de fapt:

Șeremet Daniel împreună și de comun acord cu **Ghețivu Sorin**, la 24 ianuarie 2020, aproximativ la ora 19.30, fiind în s. Vadul lui Isac, r. Cahul, în preajma magazinului alimentar „Sumurduc Vladimir”, loc care, prin natura și destinația lui, este întotdeauna accesibil publicului, în care la momentul săvârșirii faptei erau de față mai multe persoane, circumstanțe ce califică fapta ca fiind săvârșită în public, conform art.131 Cod penal. Acționând cu intenție directă, din motive huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, care s-a manifestat prin încălcarea normelor de drept și morale de comportare în societate, acțiuni însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, demonstrativ, dând dovadă de o obraznicie deosebită, l-au acostat jignitor pe Tîrzilă Ivan, inițiind un conflict verbal cu acesta, și profitând de un pretext neînsemnat pentru a se răfui cu acesta, l-au lovit cu mâinile în regiunea capului, astfel cauzându-i echimoză periorbital stînga.

Acțiunile inculpaților *Șeremet Daniel* și *Ghețivu Sorin*, au fost încadrate juridic în baza art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi - *”huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșite de două persoane.”*

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1 Avocatul *Negoîță Valeriu* în numele inculpatului Ghețivu Sorin, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Ghețivu Sorin să fie achitat pe motivul că în acțiunile acestuia lipesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2), lit. b) Cod penal, însă există elementele contravenției prevăzute de art.78 Cod contravențional

În susținerea argumentelor invocate avocatul a invocat că, învinuirea adusă lui Ghețivu Sorin, se bazează în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate Tîrzilă Ivan, care fiind audiată în instanța de fond a dat declarații contrare declarațiile martorilor și inculpaților, care nu dovedesc vinovăția inculpatului.

Apărarea a menționat că, la caz acțiunile inculpatului Ghețivu Sorin întrunesc elementele contravenției prevăzute la art. 78 alin. (2) Cod contravențional - *maltratarea aplicarea de lovituri, alte acțiuni violente care au provocat dureri fizice.* Or, atât din declarațiile lui Ghețivu Sorin cât și a martorilor audiați rezultă, că Ghețivu Sorin l-a lovit ușor o dată cu palma în față pe Tîrzilă Ivan, alte lovituri nu i-a mai aplicat, deci nu se confirmă în acțiunile acestuia componența infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (2) Cod penal.

Acuzarea, făcând încadrarea juridică a acțiunilor lui Ghețivu Sorin nu a demonstrat intenția lui Ghețivu Sorin în comiterea infracțiunii încriminate de huliganism agravat. În cazul aplicării violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de o persoană, așa cum s-a constatat în speță, scopul infracțiunii este încălcarea grosolană a ordinii publice însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, în situația în care lipsește acest scop, în culpa inculpatului nu pot fi reținute încălcarea normelor prevăzute de art. 287 alin.(2), lit. b (cum îi incriminează organul de urmărire penal) sau art. 287 alin.(1) Cod penală, cum a fost invocată de către acuzare.

Aprecierea eronată a probelor administrate în prezenta cauză penală a generat pronunțarea unei soluții greșite de condamnare a inculpatului art. 287 alin. (2) Cod penal.

Totodată, apărarea a solicitat respingerea cererii procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, reieșind din prevederile art. art.143 alin. (2), 229 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, menționând că acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției lui Ghețivu Sorin în comiterea infracțiunii încriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

3.2. Avocatul *Chebac Alla* și inculpatul *Șeremet Daniel* au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima prin care *Șeremet Daniel* să fie achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2), lit. b) Cod penal Cod penal, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Respingerea cererea acuzatorului de stat, privind încasarea din contul lui *Șeremet Daniel* a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea Raportului de constatare

În argumentarea apelului declarat partea apărării a invocat că, în sentința adoptată, instanța nu s-a expus în privința plângerii avocatului din 25 ianuarie 2021.

Prin ordonanța procurorului șef-interimar al Procuraturii Cahul, *Tabureanu A.* din 05 ianuarie 2021, plângerea avocatului, depusă la 28 decembrie 2020 în cadrul urmăririi penale împotriva ordonanței procurorului *A. Epure* din 15 decembrie 2021, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă, cu remiterea acestei plângeri conform competenței în instanța de judecată, pentru examinare odată cu fondul cauzei penale.

Însă această ordonanță nu a fost analizată de către instanța de fond în sentință, după cum nu au fost analizate nici argumentele avocatului de fapt și de drept, care au fost expuse atât în plângere, cât și în ședința de judecată.

Apărătorul a invocat că încălcarea, de către procurorul șef-interimar al Procuraturii Cahul a obligațiilor prevăzute de art. art. 299-299² Cod de procedură penală, admisă la examinarea și respingerea ca inadmisibilă a plângerii avocatului *Chebac Alla* depuse în cadrul urmăririi penale împotriva ordonanței procurorului *A. Iepure* din 15 decembrie 2020 de respingere a cererii avocatului. Prin aceasta plângere a fost contestată ordonanța procurorului ierarhic superior, care prin Ordonanța din 05 ianuarie 2021 a respins cererea avocatei *Alla Chebac* ca fiind inadmisibilă și a dispus remiterea plângerii conform competenței Judecătoriai Cahul, sediul Central.

În plângere către procurorul ierarhic superior din 28 decembrie 2020 a solicitat nulitatea Ordonanței procurorului *Andrei Iepure* din 15 decembrie 2020, care a fost emisă la cerere avocatei din 11 decembrie 2020.

Prin cererea în cauză, avocata a argumentat, că la 28 ianuarie 2020 *Șeremet Daniel* a fost audiat în calitate de contravenient. Consideră că anume de la 28 ianuarie 2020 începe să curgă termenul în calitate de bănuț.

Prin audiere în calitate de contravenient, se constată că organul de urmărire penală a dat calitatea de bănuț persoanei și a audiat această persoană.

Prin urmare, în legătură cu încălcarea flagrantă a drepturilor lui *Șeremet Daniel*, nemijlocit în ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, apoi - învinuit, apărarea a solicitat constatarea nulității actului respectiv și încetarea procedurii în privința persoanei.

De asemenea, a invocat că concluziile instanței de fond, asupra vinovăției inculpatului, în mare parte sunt sprijinite pe interpretarea sub aspect acuzator a semnificației unor circumstanțe, fără a avea acoperire în probele cercetate și fără a oferi o explicație logică întemeiată pe probele puse la baza sentinței, mai mult ca atât, nu s-a dat nici o apreciere la argumentele, prezentate de apărare atât în partea ce ține de calificarea infracțiunii, cât și în partea încalcării termenelor procesuale.

Totodată, apărarea a solicitat respingea cererii procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, menționând că acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției lui Șeremet Daniel în comiterea infracțiunii încriminate, cheltuieli ce urmează a fi trecute în contul statului.

3.3. *În ședința instanței de apel, până la începerea cercetării judecătorești, inculpații Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel, au înaintat cereri prin care au solicitat încetarea procesului penal de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2), lit. b) Cod penal, în legătură cu prevederile Legii nr. 243/2021 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d.35-36, vol. III).*

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 aprilie 2022, au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, conform modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

S-a încetat procesul penal pornit în privința lui Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2), lit. b) Cod penal, în baza art. 2 alin. (4) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021.

S-a respins ca neîntemeiată plângerea avocatului *Chebac Alla* în numele lui Șeremet Daniel, împotriva ordonanței procurorului Procuraturii raionului Cahul din 09 decembrie 2020 cu privire la excluderea probelor și a ordonanței procurorului ierarhic superior din 21 decembrie 2020 de respingere a plângerii avocatului ca inadmisibilă.

În rest, au fost menținute dispozițiile sentinței.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpaților Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal, conform indicilor – „*huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane*”, iar vinovăția acestora în comiterea faptei imputate este pe deplin confirmată.

Cu referire la argumentele avocatului precum că, organul de urmărire penală a omis termenul de 3 luni, stabilit de art.63 alin.(2) și (5) Cod de procedură penală, dat fiind faptul că calitatea de bănuț i-a fost atribuită inculpatului Șeremet Daniel din momentul când a fost audiat în calitate de contravenient -28.01.2020, instanța de apel a menționat că potrivit art.63 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, *bănuțul este persoana fizică față de care*

există anumite probe că a săvârșit o infracțiune până la punerea ei sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuț prin unul din următoarele acte procedurale, după caz: 1) procesul-verbal de reținere; 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate; 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț. Organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuț: 1) persoana reținută – mai mult de 72 de ore; 2) persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive; 3) persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni.

Prin ordonanța din 25 noiembrie 2020, Șeremet Daniel a fost recunoscut în calitate de bănuț pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, iar la 04 decembrie 2020, a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2), lit. b) Cod penal, respectiv nefiind depășit termenul de 3 luni.

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate concluziile expuse în cererea de apel precum că, audierea lui Șeremet Daniel în calitate de contravenient la 28 ianuarie 2020, a declanșat termenul de 3 luni, or din conținutul procesului-verbal de audiere în calitate de contravenient a lui Șeremet Daniel nici de cum nu se desprinde bănuțala rezonabilă precum că Șeremet Daniel a comis faptă infracțională și nu echivalează cu formularea în privința persoanelor suspecte a unei acuzații în materie penală de către autorități. Respectiv audierea lui Șeremet Daniel în calitate de contravenient la 28 ianuarie 2020, nu egalează cu actul procesual de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț, și respectiv nu declanșează termenul prevăzut de art. 63 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiată plângerea avocatului Chebac Alla depusă la 11 decembrie 2020, în ordinea prevederilor art.299¹ Cod de procedură penală, procurorului ierarhic superior (f. d. 136-138,vol. II) potrivit căruia a solicitat: anularea ordonanței procurorului Procuraturii Cahul din 09 decembrie 2020 de refuz în excluderea probei – Raportul nr.202011P0063 din 20 februarie 2020 privind constatarea leziunilor corporale la Tîrzilă Ivan, din cadrul cauzei penale 2020150283, cu excluderea probei sus indicate. Or, procurorul prin ordonanța din 09 decembrie 2020 (f.d.78,vol.II) just a respins plângerea avocatului cu privire la excluderea probei Raportul nr. 202011P0063 din 20 februarie 2020 privind constatarea leziunilor corporale la Tîrzilă Ivan, ca neîntemeiată, pe motiv că, procurorul în temeiul art.94 alin.(1) Cod de procedură penală, nu a stabilit careva circumstanțe care ar duce la excluderea probei administrate prin Raportul de constatare medico-legală nr.202011P0063 din 20 februarie 2020.

La fel, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul avocatului expus în plângere precum că, urmărirea penală în prezenta cauză penală a fost pornită la 08 mai 2020, iar Raportul cu privire la constatarea leziunilor corporale părții vătămate Tîrzilă Ivan a fost întocmit la 20 februarie 2020. Respectiv nu în limitele prezentei cauze penale, prin ce partea apărării a fost lipsită de posibilitatea a pune întrebări expertului prin ce a fost încălcat egalitatea în drepturi și dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 pct.1 din CEDO. Cât privește solicitările inculpaților Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin

de aplicare a legii privind amnistia, colegiul judiciar consideră posibil de admis cererile respective din următoarele considerente.

În continuare instanța de apel a constatat că, inculpații Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin prin cerere scrisă, contrasemnată de avocații acestora, au solicitat încetarea procesului penal, potrivit Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d.35-36,vol.III).

Conform art. 2 al Legii nr. 224 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, alin.(1) - procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Potrivit instanței de apel, inculpații Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (2), lit. d) Cod penal, infracțiune care a fost comisă la 24 ianuarie 2020, adică, până la adoptarea Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 „privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, iar sancțiunea art. 287 alin. (2), lit. d) Cod penal stabilește pedeapsa cu amendă în mărime de la 750 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani și sunt atribuite conform art. 16 Cod penal, ca infracțiune mai puțin gravă.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, inculpații Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel și-au manifestat acordul scris privind aplicarea în privința sa a actului amnistiei.

Din materialele cauzei, instanța de apel a constatat că, inculpații Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel întrunesc condițiile instituite de Legea nr. 243 din 24.12.2021, și în privința acestora pot fi aplicate dispozițiile legale, și deși vinovăția inculpaților Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. d) Cod penal, s-a confirmat instanța de apel a considerat de a dispune eliberarea inculpatului inculpaților Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel de executarea pedepsei penale cu încetarea procesului penal.

Cu referire la chestiunea privind cheltuielile de judecată, instanța de apel a reținut că soluția instanței de fond privind admiterea solicitării procurorului de încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpaților Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel în mărime de 448 lei, este una întemeiată și legală, iar careva temeieri rezonabile de eliberare a inculpaților de la plata cheltuielilor judiciare, nu au fost reținute, ultimii ne având persoane la întreținere, nefiind în stare materială dificilă, iar suma de 448 lei, nu ar pune în dificultate inculpații.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 aprilie 2022, în partea dispoziției privind încetarea procesului penal, pronunțarea hotărârii noi, care nu agravează situația condamnaților, cu

dispunerea liberării de pedeapsa stabilită lui Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2), lit. b) Cod penal prin sentința Judecătoreiei Cahul sediul central din 07 decembrie 2021 în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021

5.1. În motivarea recursului ordinar declarat, a invocat că potrivit prevederilor art. 389 alin. (1), (4) pct. 2) Cod de procedură penală, ” (1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. (4) Sentința de condamnare se adoptă: 2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Codul penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2), lit. a), b), c), e), f), g) Cod penal.”

Din conținutul alin. (6) din același articol rezultă, că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Nu este clar, de ce anume instanța de apel constatând în partea descriptivă a deciziei că „ *vinovăția inculpaților Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. d) Cod penal, este adevărată, eliberând inculpații Ghețivu Sorin și Șeremet Daniel de executarea pedepsei penale* ”, soluție ce corespunde prevederilor art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, totodată încetează procesul penal privind pe Șeremet Daniel, Ghețivu Sorin, în temeiul prevederilor art. 1 și 2 a Legii privind amnistia nr. 243 din 24.12.2021.

Totodată, cauza penală s-a aflat la etapa judecării apelurilor, fiind deja depășită faza judecării cauzei în prima instanță. Or, potrivit prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova din 24 decembrie 2021, este stipulat că prevederile acesteia se aplică la etapa judecării cauzei, iar cauza s-a aflat în procedura judecării apelurilor.

Indică că la etapa judecării cauzei penale, după cercetări judecătorești și dezbateri, nu este posibilă încetarea procesului penal în temeiul legii cu privire la amnistie, conform art. 107 Cod penal, dar pronunțarea sentinței de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus

la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material. Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanță de recurs.

Din conținutul recursului ordinar declarat de procuror se constată temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal lărgit atestă, că criticele procurorului, în esență, se referă la deficiențele părții dispozitive a deciziei pronunțate de instanța de apel, relevând că instanța vădit greșit a formulat soluția, fiind în fond de acord cu aplicarea, în prezența speței a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința inculpaților Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin.

Verificând criticele expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, la caz fiind incident temeiul de casare, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel, *a adoptat o decizie care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar dispozitivul hotărârii este expus neclar*, erori de drept ce nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor Legii procesual-penale.

La caz, potrivit dispozitivului deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 19 aprilie 2022, s-a dispus: *încetează procesul penal pornit în privința lui Șeremet Daniel și Ghețivu Sorin pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2), lit. b) Cod penal, în baza art.2 alin.(4) al Legii privind amnistia în*

legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021.

Colegiul penal lărgit menționează că, la 24 decembrie 2021 a fost adoptată Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 243 (în vigoare - 31.12. 2021).

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, *amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.*

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, când *–„există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”*, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, când se constată aplicabilitatea Legii nr. 243, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Acest fapt, rezultă din contrapunerea și interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, ce stipulează că: *– „dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”*, precum și art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: *- „(1) în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”*, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: *„încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod”*, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: *– „urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”*.

Astfel, în cazul în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4), pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal (fără a înceta procesul penal).

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționați supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis

că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*.

Se casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui **Șeremet Daniel XXXXX** și **Ghețivu Sorin XXXXX**, și se dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 02 februarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena